

Kartográfia, archeológia és egyéb gyarlóságok

Előrebocsátom, a felkínált alkalmat nem arra kívánom felhasználni, hogy magamat állítsam az ünnepeltnek szentelt írás középpontjába. Félreérthető talán az lehet, hogy a régészettel kezdem, s nem a kartográfiával. De mindjárt kiderül, hogy miért! Az archeológia tudománnyá válása a 19. század közepe táján nem kis mértékben a geológiának, egész pontosan az általa ihletett stratigráfiai módszer alkalmazásának volt köszönhető. Ennek következményeként nem egy nyugati egyetemen a régészetet ma is a földtudományok közé sorolják. Ezzel szembesültünk Klinghammer Istvánnal dijoni látogatásunk során, s innen datálódik az a baráti huzakodás, amelynek visszatérő motívumaként hangzott el a javaslat: gyertek át a TTK-ra, nektek nem a puha tudományok között van a helyetek.

A társtudományok azonban a szervezeti hovatartozástól függetlenül „félszemmel” mindig is figyelték egymást. Nincs ez másképpen a térképészet és a régészet vonatkozásában sem. E sorok írója haszonnal forgatta már az 1970-es évektől, vagyis a személyes ismeretségünket megelőző időszakról kezdve, Klinghammer István munkáit, például tankönyvét a felméréstani alapismere-

tekről, vagy tanulmányait, melyeket hosszan sorolhatnék, de ismeretterjesztő munkáit is, így a Gondolat Kiadó által közreadott „Földünk tükre a térkép” címet viselő kötetet.

Útjaink azonban csak jóval később, az 1990-es években találkoztak. Vékás Lajos általános rektorhelyetteseként szembesültem a Kémikum Trefort-kerti épületének ügyével. Döbbenettel hallottam, hogy ez a remek építmény lebontásra ítéltetett. A régészet, amelynek a Piarista közből a BTK többi tanszékével együtt távoznia kellett, haladéktalanul jelezte érdeklődését, sőt potenciális igényét a Trefort-kert akkor már üresen álló B épülete iránt. Ennek bejárásához Klinghammer István a TTK dékánhelyetteseként mutatta meg a belső helyiségeket, a tantermeket. Hát ekkor kezdődött kapcsolatunk, amely azután barátsággá terebélyesedett.

Ha valaki, ő azután kiválóan ismerte az ELTE-t, ami számomra, aki néhány éve jött át főállásba a Szépművészeti Múzeumból, szinte élményszámba ment. Ami mindezt különösen vonzóvá tette, az Pista kiváló humora volt; az anekdotába csomagolt történetekre, szellemes ríposztokra örömmel voltam vevő. Erre persze bárki mondhatná, hogy könnyű neki, hiszen 1965 óta kötődik Egyetemünkhöz, végigjárva az összes „lépcsőt” a gyakornokságtól a professzorsáig. Rektorságom idején azonban rájöttem arra, hogy számos kolléga esetében a szolgálat hosszú időtartama egyáltalán nem áll arányban az egyetem életében való jártassággal.

A szálak azonban, ahogy ez általában történni szokott, tovább szövődtek. Hogy csak egyet említsek, Medzihradzsky Kálmánt, Pista mentorát, aki igazi szövetségesként volt segítségemre a Bokros-csomagot követő gazdasági krízis kezelésében egyetemünkön. A kapcsolattartás nem korlátozódott a „munkaidőre”, ma is szívesen gondolok az ábrahámhegyi találkozásokra, Kálmán remek

borára, amely szerint ez Magyarország legdrágább bora a művelés költségei miatt. Ezt annál inkább átéreztem, mert egy ideig magam is szőlősgazda voltam Ábrahámhegyen, apám halála után, amíg a vállalkozás heroikus értelmetlensége meg nem győzött az ambíciókkal való leszámolásról.

Közben az évek múltak, s amikor addigi helyettesem, Németh János professzor az Alkotmánybíróságra távozott, lényegében magától értetődő volt, hogy Klinghammer Istvánt kérjem fel általános rektorhelyettesnek. Ez 1997-ben történt, és rektorságom második szakaszában válllvetve küzdöttünk azért, hogy az 1635-ben alapított legnagyobb magyar egyetem régi fényében tündököljön. Az integráció kimenetele nem rajtunk múlt: a döntés napján hátrált ki a politika a budapesti „nagy” egyetem, legalábbis részleges visszaállításának koncepciójából. De ez egy másik, hosszú történet...

Rektori szolgálatom 1999. december 31-én fejeződött be. Fel sem merült bennem, hogy az „integrált” egyetem, mint új jogi alany, elvben lehetővé tenné a „triplázást”. Egyfelől megvoltak a személyes terveim, másfelől Klinghammer István személyében az utódlás zökkenőmentesnek ígérkezett, s az is lett. Az pedig fel sem ötlött bennem, hogy az új rektor életét „permanens” tanácsaimmal megkeserítsem. Maradtak tehát az alkalmi találkozások, a kötetlen eszmecserék az alma materről, a világ alakulásáról és nem utolsó sorban a Fradiról. Közben akadémikus társak lettünk, vagyis a szálak újra összefutottak.

Majd elszaladt tíz év. Talán megöregedtünk? Aligha... Pista lendülete nem tört meg; bármikor kész „hátast dobni”, szenvedélyesen reagálni az aktualitásokra, és főleg cselekedni!

Március idusán váratlanul „összehozott” bennünket a Parlamentben a kitüntetések átadásának ünnepélye. Ez tekinthető

ugyan visszaigazolásnak életkorunkat illetően, de sokkal inkább újabb lendületet adó ösztönzésnek a további tudományos munkához!

Non bene coepisse, sed bene fecisse laus est!

Szabó Miklós